

# Mâu thuẫn tài chính giữa vợ và chồng trong gia đình vùng nông thôn Việt Nam (trường hợp xã Khánh Mậu, huyện Yên Khánh, tỉnh Ninh Bình)

Trần Ngọc Diễm<sup>(\*)</sup>

Nguyễn Thu Trang<sup>(\*\*)</sup>

**Tóm tắt:** Bài viết phân tích những mâu thuẫn tài chính giữa vợ và chồng trong gia đình vùng nông thôn Việt Nam, nghiên cứu trường hợp tại xã Khánh Mậu, huyện Yên Khánh, tỉnh Ninh Bình. Giả thuyết nguyên nhân mâu thuẫn đến từ ba yếu tố là mức đóng góp tài chính, việc nắm giữ tiền và cách chi tiêu, nghiên cứu tiến hành kiểm chứng ảnh hưởng của các yếu tố này đến thực trạng mâu thuẫn.

**Từ khóa:** Mâu thuẫn tài chính, Quan hệ gia đình, Hôn nhân, Nông thôn Việt Nam

**Abstract:** The article conducted aims to study financial conflicts between husband and wife in rural Vietnam, specifically in Khanh Mau commune, Ninh Binh Province. The research hypothesis suggests that the causes of financial conflict in a family come from three factors: level of financial contribution, money management and spending money and examines the impact of these factors to the current situation.

**Keywords:** Financial Conflict, Family Relation, Marriage, Rural Area of Vietnam

## Đặt vấn đề

Gia đình là tổ ấm của mỗi thành viên, nhưng cũng có thể là nơi hội tụ những mâu thuẫn do sự khác nhau về văn hóa, trình độ học vấn, nghề nghiệp, tài chính,... Trong khảo sát này, chúng tôi tập trung vào vấn đề mâu thuẫn, bất đồng về tài chính trong các gia đình nông thôn Việt Nam tại một địa bàn cụ thể là xã Khánh Mậu, huyện Yên Khánh, tỉnh Ninh Bình - địa phương có cư dân chủ yếu làm nông nghiệp. Nội dung bài viết góp phần làm rõ tình hình mâu thuẫn

về tài chính trong các gia đình, tìm hiểu các nhân tố tác động và phân nào phản ánh cách giải quyết mâu thuẫn của các gia đình này.

## 1. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu sử dụng “lý thuyết mâu thuẫn” để biện luận và luận giải về vấn đề. Các giả định của lý thuyết mâu thuẫn được xây dựng trên cơ sở thừa nhận mâu thuẫn là đặc trưng và không thể tránh khỏi trong các nhóm xã hội. Lý thuyết này cho rằng, những người tham gia cùng nhau để đạt được một mục tiêu chung có mâu thuẫn vì bất đồng trong các vấn đề khác và cấu trúc đối lập giữa quyền tự chủ và liên kết với nhau. Khi con người càng dành nhiều thời

(\*) (\*\*) ThS., Viện Nghiên cứu Ấn Độ và Tây Nam Á;  
Email: ngocdiemtran1993@gmail.com

gian và đặt ra những kỳ vọng lớn cho “cảm giác về sự thống nhất” thì họ càng dễ phải đối mặt với những mâu thuẫn lớn (Klein và White, 1996).

Theo nghiên cứu của Lauren M. Papp, E. Mark Cummings và Marcie C. Goeke-Morey (2009), tiền bạc liên quan đến việc giải quyết mâu thuẫn hôn nhân trong gia đình. Các cặp vợ chồng không đánh giá mâu thuẫn tiền bạc là nguồn thường xuyên gây mâu thuẫn trong hôn nhân. Tuy nhiên, khi so sánh với những vấn đề không liên quan đến tiền bạc, mâu thuẫn về tiền bạc có sức lan tỏa, trở thành vấn đề nghiêm trọng, tái diễn nhiều lần và khó được giải quyết dứt điểm. Nghiên cứu của Bùi Minh Hào (2018) cũng xác định, kinh tế là một trong những nhóm mâu thuẫn trong gia đình vợ chồng trẻ. Phần lớn các cặp vợ chồng trẻ đều có ít nhiều mâu thuẫn liên quan đến tài chính. Một mặt, những mâu thuẫn, tranh cãi liên quan trực tiếp đến vấn đề tài chính, mặt khác, tài chính cũng ảnh hưởng và gây ra nhiều mâu thuẫn khác.

Nghiên cứu của chúng tôi<sup>1</sup> thực hiện khảo sát thực địa tại xã Khánh Mậu vào tháng 10/2019. Chúng tôi tiến hành điều tra bằng bảng hỏi 206 người dân<sup>2</sup> (chọn mẫu ngẫu nhiên), đồng thời tiến hành 4 cuộc phỏng vấn sâu (PVS) để bổ sung các dữ liệu định tính nhằm tìm hiểu sâu hơn về vấn đề nghiên cứu và góp phần lý giải những kết

quả định lượng thu được. Các số liệu trình bày trong bài viết lấy từ kết quả khảo sát này.

Nghiên cứu xác định biến độc lập, gồm: mức độ đóng góp tài chính, việc nắm giữ ngân sách, cách sử dụng tiền; còn biến phụ thuộc là những mâu thuẫn tài chính trong gia đình.

## 2. Thực trạng mâu thuẫn tài chính giữa vợ và chồng trong các gia đình

Trong quá trình thực hiện khảo sát, chúng tôi nhận thấy phần lớn người trả lời đều có xu hướng né tránh đề cập đến vấn đề mâu thuẫn tài chính trong gia đình. Khi được hỏi “Vợ chồng ông (bà) có thường xuyên xảy ra mâu thuẫn về tài chính không?”, đa số (60,2% người được hỏi) trả lời rằng vợ chồng họ rất hòa thuận, nhường nhịn nhau, không xảy ra mâu thuẫn về tài chính (Bảng 1).

**Bảng 1: Tần suất xảy ra mâu thuẫn về tài chính**

| Tần suất                  | Số lượng | Tỷ lệ % |
|---------------------------|----------|---------|
| Ngày nào cũng có          | 1        | 0,5     |
| Tháng nào cũng có vài lần | 5        | 2,4     |
| Chỉ vài lần trong năm qua | 42       | 20,4    |
| Không nhớ/ Không biết     | 34       | 16,5    |
| Không có                  | 124      | 60,2    |
| Tổng                      | 206      | 100,0   |

Kết quả khảo sát cũng cho thấy, 20,4% người được hỏi cho rằng trong gia đình họ có xảy ra mâu thuẫn tài chính vài lần trong năm qua, 2,4% cho biết gia đình họ thường xuyên xảy ra mâu thuẫn về tài chính (vài lần/tháng). Đặc biệt, 0,5% số gia đình khảo sát trả lời ngày nào cũng có mâu thuẫn tài chính.

Các số liệu khảo sát ở Bảng 1 có thể đem đến một hình dung rằng, con số các gia đình có mâu thuẫn tài chính là rất ít. Tuy nhiên, một điều đặc biệt là khi được hỏi “Vợ chồng ông (bà) có khi nào tranh luận hoặc xích mích với nhau về một số vấn

<sup>1</sup> Nghiên cứu nằm trong khuôn khổ một khóa học về nghiên cứu liên ngành do Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam tổ chức cuối năm 2019.

<sup>2</sup> Trong đó: Về giới tính, nam chiếm 37%, nữ chiếm 63%. Về độ tuổi, trong độ tuổi lao động chiếm 98% (trong đó, số người trẻ dưới 35 tuổi chiếm 21%, còn 79% trong độ tuổi từ 35-60), trên 60 tuổi chiếm 2%. Về học vấn, người tốt nghiệp trung học phổ thông (THPT) trở lên chiếm 37%, người tốt nghiệp trung học cơ sở (THCS) trở xuống chiếm 63%.

đề như: đóng tiền học cho con, mua tivi hay vật dụng trong gia đình, trả tiền công thợ xây nhà... không?", thì tất cả những người tham gia khảo sát đều trả lời là "có". Vì vậy, con số 60,2% người trả lời vợ chồng họ "không có mâu thuẫn về tài chính" không phản ánh đúng thực tế trong các gia đình này. Điều đó có nghĩa là các gia đình đều có những mâu thuẫn nào đó về tài chính, nhưng họ không coi đó là mâu thuẫn, hoặc họ không hiểu rằng đó chính là các biểu hiện của mâu thuẫn.

Thêm vào đó, khi khảo sát các yếu tố tác động chính đến mâu thuẫn tài chính trong các gia đình này, chúng tôi chỉ ra ba yếu tố gồm: *Đóng góp về tài chính; Người nắm giữ, quản lý tài chính trong gia đình; Người quyết định việc chi tiêu lớn trong gia đình*. Kết quả khảo sát cho thấy, tất cả những người trả lời đều chọn một trong các yếu tố trên. Do đó, có thể nhận định 100% các gia đình đều có những mâu thuẫn nhất định về tài chính. Trong đó, yếu tố "người quyết định việc chi tiêu lớn trong gia đình" tác động lớn nhất đến mâu thuẫn tài chính của các gia đình (chiếm 51%), tiếp theo là "đóng góp về tài chính" (33%), còn yếu tố người nắm giữ tài chính tác động ít hơn cả (16%).

*\* Xét yếu tố mức độ đóng góp tài chính trong gia đình*

Trong số các gia đình được khảo sát, số gia đình có vợ và chồng đóng góp tài chính như nhau chiếm tỷ lệ cao hơn cả với 47%, các gia đình có người chồng đóng góp tài chính lớn hơn vợ chiếm tỷ lệ cao hơn rất nhiều (41,2%) so với các gia đình có người vợ đóng góp tài chính lớn hơn chồng (11,8%). Tuy nhiên, mâu thuẫn do đóng góp ngân sách chính trong gia đình lại có sự khác nhau trong tương quan với lứa tuổi, giới tính, học vấn và khả năng độc lập về kinh tế của vợ chồng.

Mâu thuẫn chủ yếu xảy ra ở các cặp vợ chồng trẻ từ 20-30 tuổi, xoay quanh một số vấn đề như tiền đóng học cho con, tiền điện, tiền sinh hoạt..., còn các gia đình có vợ chồng từ 50-60 tuổi hầu như không có mâu thuẫn liên quan đến những vấn đề này.

Đặc biệt, các gia đình thường xuyên xảy ra mâu thuẫn tài chính là những gia đình phải trông đợi vào sự đóng góp tài chính của người vợ (24%). Ở các gia đình này, mâu thuẫn được biểu hiện dưới các hình thức: tranh luận (47%), chiến tranh lạnh (38%), mắng chửi (10%), bỏ nhà đi đâu đó (2%), đề cập ly hôn (2%), đánh đập (1%).

Trong các gia đình mà người chồng đóng góp tài chính là chủ yếu thì ít xảy ra mâu thuẫn hơn (chỉ 6,3%). Trong số đó, 42% mâu thuẫn dưới hình thức tranh luận, 41% chiến tranh lạnh, 12% mắng chửi, 2% đánh đập, 1% bỏ nhà đi đâu đó, 2% đề cập ly hôn.

Như vậy, ở các gia đình có mâu thuẫn liên quan đến sự khác nhau về mức độ đóng góp tài chính, hầu hết hình thức mâu thuẫn chỉ ở mức độ nhẹ là tranh luận (42-47%). Tuy nhiên, có thể thấy, số gia đình có mâu thuẫn ở mức độ nặng là mắng chửi cũng chiếm tỷ lệ đáng kể (10-12%), thậm chí có những trường hợp còn ở mức độ nghiêm trọng là đánh đập, bỏ nhà đi hoặc đề cập ly hôn. Trong các gia đình mà cả hai vợ chồng cùng đóng góp tài chính như nhau thì ít xảy ra mâu thuẫn, nếu có cũng ở mức độ nhẹ.

Khi xem xét mâu thuẫn tài chính trong tương quan với yếu tố học vấn, kết quả khảo sát cho thấy, trình độ học vấn của người chồng cả trước khi kết hôn lẫn hiện tại hầu như không có sự liên quan nào với các mâu thuẫn tài chính. Tuy nhiên, ngược lại, trình độ học vấn của người vợ tính ở thời điểm trước khi kết hôn lại liên quan

rất lớn đến các mâu thuẫn về tài chính giữa vợ và chồng. Các gia đình mà người vợ có trình độ trước khi kết hôn càng cao thì tỷ lệ mâu thuẫn về tiền bạc càng lớn. Cụ thể, ở nhóm gia đình mà người vợ có trình độ trên THPT, có 26,3% gia đình có mâu thuẫn tài chính, trong khi đó tỷ lệ này ở nhóm THPT là 21,6%, còn ở nhóm THCS trở xuống chỉ

**Bảng 2: Mâu thuẫn tài chính xét trong tương quan với trình độ học vấn của người vợ trước khi kết hôn**

|                    |          | THCS hoặc thấp hơn | THPT  | Trên THPT |
|--------------------|----------|--------------------|-------|-----------|
| Không có mâu thuẫn | Số lượng | 109                | 40    | 14        |
|                    | Tỷ lệ %  | 80,1               | 78,4  | 73,7      |
| Có mâu thuẫn       | Số lượng | 27                 | 11    | 5         |
|                    | Tỷ lệ %  | 19,9               | 21,6  | 26,3      |
| Tổng               | Số lượng | 136                | 51    | 19        |
|                    | Tỷ lệ %  | 100,0              | 100,0 | 100,0     |

chiếm 19,9% (Bảng 2).

Khi so sánh trình độ học vấn của người vợ và người chồng trước khi kết hôn, có thể thấy ở một bộ phận gia đình, người vợ trước khi kết hôn có học vấn cao hơn chồng thường dễ có được công việc với mức thu nhập cao hơn chồng, và các gia đình này rất dễ xảy ra mâu thuẫn về tài chính. Kết quả thu được từ khảo sát định tính cũng chứng minh cho điều này: *Tôi tốt nghiệp trung cấp và được đào tạo về ngành may, luôn có nhiều cơ hội thăng tiến trong nghề nghiệp. Từ lúc kết hôn, chồng do học vấn thấp thường chỉ ở nhà, bị bạn bè trêu chọc nên rất hay tự ti với vợ về tiền nhưng không thể hiện, chỉ trách cứ về việc lúc kết hôn tôi đã làm công nhân, học cao rồi nên coi thường chồng. Tôi cảm thấy rất bức xúc* (PVS, nữ, 45 tuổi).

Ngoài ra, kết quả khảo sát định tính của chúng tôi còn chỉ ra, khả năng độc lập kinh tế của gia đình cũng được nhiều cặp

vợ chồng coi là một trong những yếu tố tác động đến mâu thuẫn tài chính trong gia đình. Các cặp vợ chồng phải lệ thuộc kinh tế vào cha mẹ cũng có thể xảy ra mâu thuẫn tài chính nhiều hơn các gia đình độc lập về kinh tế. Những yêu cầu hay lời nói của cha mẹ đôi khi khiến các cặp vợ chồng không hài lòng và dẫn đến chi chiết nhau, nhiều cặp vợ chồng nếu không nghe theo cha mẹ thì sẽ không được họ hỗ trợ về kinh tế: *Tôi không có việc làm ổn định, thu nhập thì thấp, ăn uống, tiền điện phải phụ thuộc vào bố mẹ chồng, bởi vậy ông bà không ưa tôi. Mỗi dịp Tết, cả năm tôi mới về thăm bố mẹ để được một lần, muốn mua biếu ông bà bộ quần áo hay ít hoa quả, mẹ chồng lại bảo tôi có gì là mang hết của nả về cho mẹ đẻ. Tôi cảm thấy bị xúc phạm, vợ chồng tôi quay ra cãi nhau có nên ra ở riêng hay không* (PVS, nữ, 35 tuổi).

Như vậy, có thể thấy, người đàn ông thường tự cho mình phải là người gánh vác cả gia đình nên nếu là người đóng góp ngân sách chính thì gia đình sẽ có ít mâu thuẫn tài chính hơn. Còn ở nhiều trường hợp, gia đình mà người vợ có nền tảng học vấn tốt hơn, có khả năng làm kinh tế cho gia đình, trong khi đó người chồng không có khả năng kiếm nhiều tiền sẽ dễ nảy sinh mâu thuẫn. Bởi vậy, khi hai vợ chồng chung sống, sự tôn trọng luôn là một trong điều kiện quan trọng quyết định hạnh phúc gia đình. Trong gia đình, nếu người chồng không có ý chí vươn lên, người vợ sẽ có tâm lý coi thường, khiến người chồng tự ti với bản thân, và mâu thuẫn xảy ra cũng là điều dễ hiểu.

#### *\* Xét yếu tố người nắm giữ tài chính*

Kết quả khảo sát cho thấy, số gia đình có người vợ nắm giữ, quản lý tài chính chiếm 77,7%, chỉ có 6,3% số gia đình có chồng là người phụ trách việc này và 16%

gia đình có cả hai vợ chồng cùng nắm giữ, quản lý tài chính (Bảng 3).

**Bảng 3: Người nắm giữ, quản lý tài chính trong gia đình**

|                 | Số người | Tỷ lệ % |
|-----------------|----------|---------|
| Chồng           | 13       | 6,3     |
| Vợ              | 160      | 77,7    |
| Cả hai như nhau | 33       | 16,0    |
| Tổng            | 206      | 100,0   |

Kết quả này cho thấy, mặc dù các gia đình có người chồng đóng góp tài chính nhiều hơn so với các gia đình có người vợ đóng góp nhiều hơn (41,2% số với 11,8%), nhưng chủ yếu những người vợ lại là người nắm giữ tài chính của các gia đình. Ở các gia đình người vợ nắm giữ tài chính thì mâu thuẫn tài chính cũng xảy ra ít hơn, nếu có thì mức độ cũng nhẹ nhàng hơn. Ví dụ một trường hợp được chúng tôi PVS là minh chứng: *Gia đình anh D có hai vợ chồng đều tốt nghiệp cao đẳng, kết hôn sau khi tốt nghiệp và đi làm được một năm. Hai vợ chồng trẻ có thu nhập ngang nhau, tổng thu nhập chính của cả hai vợ chồng vào khoảng 10 triệu đồng, so với mức sống ở đây được gọi là “đủ sống”. Từ hai năm trước, họ bắt đầu có tiền tiết kiệm trong ngân hàng. Vợ là người giữ tiền chi tiêu. Lương tháng của chồng sẽ đưa 90% cho vợ, còn giữ lại 10% để chi tiêu cho những khoản nhỏ nhặt (vợ cho phép). Tuy nhiên, chồng vẫn cất giữ quỹ riêng, tiết kiệm cho riêng mình, không để vợ biết, để chi tiêu cho những khoản đi chơi, đi nhậu với bạn bè. Người chồng cho biết gia đình họ có mâu thuẫn tài chính, tần suất khoảng 1-2 tháng/lần, thường do người chồng thiếu tiền tiêu nên đôi khi xin thêm, người vợ thường cần năn, không vui khiến người chồng không thoải mái. Tuy nhiên, cũng chỉ dừng ở mức cần năn, còn*

*việc to tiếng với nhau rất hạn chế* (Tóm lược từ PVS, nam, dưới 30 tuổi).

*\* Xét yếu tố người nắm quyền quyết định trong các chi tiêu lớn*

Trong các yếu tố tác động đến mâu thuẫn tài chính ở các gia đình được khảo sát, “người nắm quyền quyết định trong các chi tiêu lớn” là yếu tố tác động mạnh nhất. Không thống nhất được cách chi tiêu, đặc biệt là những chi tiêu lớn trong gia đình, là một trong những yếu tố quan trọng dẫn đến, tác động đến mâu thuẫn tài chính trong các gia đình này.

Kết quả khảo sát cho thấy, 54,9% số gia đình có sự bình đẳng trong các quyết định chi tiêu lớn khi có sự bàn bạc giữa hai vợ chồng, 33% số gia đình có chồng là người quyết định chính, chỉ 12,1% số gia đình có vợ là người quyết định lớn hơn trong việc này. Trong số đó, nhóm các gia đình có sự bàn bạc, thống nhất giữa vợ và chồng về các chi tiêu lớn là những gia đình ít xảy ra mâu thuẫn tài chính so với các gia đình thuộc hai nhóm còn lại.

Những cặp vợ chồng sống cùng cha mẹ và/hoặc các thành viên khác (thế hệ trước) cũng có nhiều mâu thuẫn tài chính với nhau hơn so với các cặp sống độc lập, một phần nguyên nhân là do quan niệm khác nhau giữa các thế hệ về cách chi tiêu. Tuy nhiên, do sống cùng cha mẹ nên các cặp vợ chồng thường kìm nén, giữ mâu thuẫn ở mức độ nhẹ.

Ở những gia đình mà người vợ không được chồng bàn bạc trước khi quyết định các chi tiêu lớn cũng thường xảy ra nhiều mâu thuẫn tài chính hơn. Có thể đó là các trường hợp người chồng có tính gia trưởng, độc đoán. Các gia đình có người vợ toàn quyền quyết định những việc chi tiêu lớn mà không bàn bạc với chồng cũng có nhiều mâu thuẫn tài chính, nguyên nhân là do người chồng

thường cảm thấy khó chịu, cho rằng vợ coi thường mình, do đó dễ dẫn đến xung đột.

Vấn đề chi tiêu cho con cái cũng ảnh hưởng nhất định tới mâu thuẫn tài chính của các cặp vợ chồng. Một trường hợp có mâu thuẫn nghiêm trọng về tài chính được PVS dưới đây là ví dụ: *Trước đây, khi con cái xin tiền đóng học thì cô chủ thường xuyên xảy ra mâu thuẫn về tiền. Vì xuất phát điểm của hai cô chủ đều là gia đình nghèo, sức khỏe của chủ lại yếu nên không có đồng ra đồng vào... Chi tiêu trong gia đình chủ yếu dựa vào thu nhập của cô nên lương đến đâu là tiêu hết đến đó, không có tiền tiết kiệm. Từ khi cưới đến nay, công việc của chủ cũng không ổn định, chủ yếu là làm ruộng, không có lương nên quản lý tiền vẫn chủ yếu là cô, tuy nhiên nếu quyết định những khoản chi lớn thì hai vợ chồng bàn bạc, nhưng chủ quyết là chủ yếu. Khi con cái xin tiền đóng học thì cô chủ thường xuyên xảy ra mâu thuẫn về tiền. Mâu thuẫn chủ yếu vào đầu năm học khi đóng tiền học phí cho con. Đầu năm, các bạn đóng hết học phí rồi, còn con mình ngày nào cũng về hỏi bố mẹ đóng học phí, chồng cô bắt đầu to tiếng, mắng cô, thậm chí đánh đập cô (PVS, nữ, 51 tuổi).*

### 3. Một vài bàn luận và kết luận

Từ các cuộc PVS về những mâu thuẫn tài chính trong gia đình, có thể thấy, đối với các trường hợp là nữ ở độ tuổi trung niên, họ thường tỏ ra khá e dè và không thoải mái chia sẻ khi được hỏi chung chung rằng gia đình họ có xảy ra mâu thuẫn tài chính hay không; họ đều cho rằng, gia đình họ làm nông nghiệp, có bao nhiêu tiền tiêu bấy nhiêu, không xảy ra bất đồng tiền bạc. Tuy nhiên, khi được hỏi về những trường hợp mâu thuẫn tài chính cụ thể, những chia sẻ của họ đều cho thấy gia đình họ có những mâu thuẫn lặp đi lặp lại, dẫn đến “lời qua tiếng lại”, gây ảnh hưởng đến cuộc sống vợ

chồng. Có những trường hợp mâu thuẫn tài chính giữa vợ và chồng trong các gia đình còn dẫn tới bạo lực.

Ngược lại, các trường hợp là nam giới trẻ tuổi hơn lại tỏ ra khá cởi mở khi chia sẻ về những mâu thuẫn trong gia đình liên quan đến tài chính. Tần suất xảy ra mâu thuẫn ở các trường hợp phỏng vấn sâu này là thường xuyên, tuy nhiên cách thể hiện, giải quyết từ phía người chồng thường là cùng vợ trao đổi, bàn bạc. Trường hợp to tiếng, cãi vã có xảy ra nhưng tần suất rất ít, hoặc chỉ dừng lại ở mức cãi vã nhỏ, sau đó vợ chồng cũng ngồi lại trao đổi, giải quyết, không để ảnh hưởng đến con nhỏ.

Kết quả khảo sát bằng bảng hỏi của chúng tôi cho thấy, các mâu thuẫn tài chính trong các gia đình tại địa bàn khảo sát bắt đầu từ/chịu tác động của nhiều yếu tố như: mức độ đóng góp tài chính chung, việc nắm giữ tài chính, cách sử dụng tiền của các cặp vợ chồng. Mâu thuẫn biểu hiện chủ yếu ở các hình thức nhẹ nhàng như tranh luận, chiến tranh lạnh, các trường hợp như đánh đập, dọa ly hôn có xảy ra nhưng không nhiều.

Ở các gia đình mà học vấn của người vợ trước khi kết hôn càng cao thì mức độ xảy ra mâu thuẫn về tài chính càng lớn. Đặc biệt, mâu thuẫn tài chính xảy ra ở các gia đình mà người vợ có trình độ học vấn trước khi kết hôn từ THPT trở lên là nhiều nhất, trong khi học vấn của người chồng lại không có ảnh hưởng đáng kể nào đến các mâu thuẫn này.

Những cặp vợ chồng có mức đóng góp tài chính của người chồng cao hơn vợ thì ít xảy ra mâu thuẫn, do người chồng luôn cảm thấy được coi trọng, không phải phụ thuộc vào vợ và có sự phân công công việc rõ ràng. Về việc quyết định chi tiêu lớn trong gia đình, hầu hết các gia đình đều có

sự bàn bạc giữa vợ và chồng, do đó các gia đình này ít xảy ra mâu thuẫn tài chính; tuy nhiên ở những gia đình không có sự bình đẳng trong quyết định này thì quyền quyết định lớn hơn đa số thuộc về người chồng, đó cũng là một trong những yếu tố dẫn đến mâu thuẫn tài chính giữa hai vợ chồng.

Một số kết quả nghiên cứu của chúng tôi cho thấy nhiều điểm tương đồng với nghiên cứu của Nguyễn Hồng Hà (2003) khi tác giả này từng chỉ ra: Vấn đề chi tiêu cũng là nguyên nhân bắt nguồn của mâu thuẫn. Những gia đình trẻ sống chung với cha mẹ có nguy cơ mâu thuẫn cao hơn những gia đình trẻ sống riêng. Khi đứng trước mâu thuẫn, đa số các cặp vợ chồng đều ưu tiên lựa chọn cách thức giải quyết trong nội bộ gia đình trước khi nhờ sự hỗ trợ từ phía cộng đồng □

#### Tài liệu tham khảo

1. Klein, David M. and White, Jame M. (1996), *Family Theories: An introduction*, Thousand Oaks, Sage, CA.
  2. Nguyễn Hồng Hà (2003), *Một số nguyên nhân xung đột trong gia đình vợ chồng trẻ tại Hà Nội*, Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Khoa học xã hội và nhân văn, Đại học Quốc gia Hà Nội.
  3. Bùi Minh Hào (2018), “Xung đột gia đình trong các vợ chồng trẻ và vai trò của nam giới trong vấn đề bạo lực gia đình”, *Chuyên san Khoa học xã hội và Nhân văn Nghệ An*, tháng 6/2018, tr. 40-47.
  4. Papp, Lauren M., Cummings, E. Mark and Goeke-Morey, Marcie C. (2009), “For richer, for poorer: Money as topic of Matarial Conflict in the Home”, *Family Relations*, Vol.1, N°58, pp. 91-103.
- 
- (tiếp theo trang 43)
13. PewResearchCentre(2010), “*Socialism not so negative, “Capitalism” not so positive: Political Rhetoric Test*”, <https://www.people-press.org/2010/05/04/socialism-not-so-negative-capitalism-not-so-positive/>, truy cập ngày 25/3/2020.
  14. Samuel, R. (2020), “The doubt of a ‘Bernie Bro’: A hard-charging Sanders supporter questions whether his tactics help or hurt”, *The Washington Post*, [https://www.washingtonpost.com/politics/the-doubt-of-a-bernie-bro-a-hard-charging-sanders-supporter-questions-whether-his-tactics-help-or-hurt/2020/03/07/0e89cbea-57e6-11ea-8585-993ff9ec93f9\\_story.html](https://www.washingtonpost.com/politics/the-doubt-of-a-bernie-bro-a-hard-charging-sanders-supporter-questions-whether-his-tactics-help-or-hurt/2020/03/07/0e89cbea-57e6-11ea-8585-993ff9ec93f9_story.html), truy cập ngày 25/3/2020.
  15. Sanders, B. (2019), *Medicare for all Act of 2019*, [https://www.sanders.senate.gov/download/medicare-for-all-2019-](https://www.sanders.senate.gov/download/medicare-for-all-2019-summary?id=FA52728F-B57E-4E0D-96C2-F0C5D346A6E1&download=1&inline=file)
  16. The Plum Line (2018), “If you want Medicare for All, prepare a bloody fight”, *The Washington Post*, <https://www.washingtonpost.com/opinions/2018/12/10/if-you-want-medicare-all-prepare-long-bloody-fight/>, truy cập ngày 25/3/2020.
  17. Tilly, C. (1964), *The Vendee*, Harvard University Press, Cambridge.
  18. William, S., Phil Ateto, Eleanor Goldfied, Nick Brana, Kaitlin Sopoci-Belknap (2020), “Progressives activists call for mass nonviolent civil disobedience if DNC rigs nomination”, *Salon*, [https://www.salon.com/2020/03/04/progressives-activists-call-for-mass-nonviolent-civil-disobedience-if-dnc-rigs-nomination\\_partner/](https://www.salon.com/2020/03/04/progressives-activists-call-for-mass-nonviolent-civil-disobedience-if-dnc-rigs-nomination_partner/), truy cập ngày 25/3/2020.